

VU Research Portal

Het bestuur in perspectief

Dumoulin, Sven

published in

Ondernemingsrecht
2019

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

document license

Article 25fa Dutch Copyright Act

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Dumoulin, S. (2019). Het bestuur in perspectief. *Ondernemingsrecht*, 2019(8), 398-390. Article 2019/75.
https://new.navigator.nl/document/id7029d4535c1342cdba6ccffd9c042480?ctx=WKNL_CSL_104

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Het bestuur in perspectief

Ondernemingsrecht 2019/75

Column

Rechtsbegrippen zijn fluïde. Hun betekenis, dat wil zeggen de uitleg van een rechtsbegrip in een concrete situatie, is context gebonden. De inhoud van rechtsbegrippen is ook in de loop van de tijd aan verandering onderhevig. Door nieuwe wetgeving, nieuwe interpretaties in de rechtspraak en standpuntwijzigingen in de literatuur veranderen onze definities van inhoud. Daaraan kunnen ook ontwikkelingen in de rechtspraktijk bijdragen. Zij kunnen leiden tot een andere invulling of toepassing van een bepaald begrip. Als gevolg hiervan jaagt de jurist die met rechtsbegrippen moet werken voortdurend hun betekenis achterna. Het is daarbij net als met de horizon: denken we dat we er eindelijk zijn, dan ligt deze weer een stuk verderop. Hoe hard wij ook lopen, het recht laat zich niet vatten.

Zo'n dynamisch rechtsbegrip is ook het bestuur. Dit kernbegrip van rechtspersonen- en ondernemingsrecht heeft geen vaststaande inhoud. Niemand kan ons exact vertellen wat het bestuur inhoudt en wat het met zich brengt. En voor zover wij al verder komen dan te stellen dat dit afhangt van de omstandigheden van het geval (en wij komen wel wat verder), worden wij met verwondering aangekeken door de bestuurder die ons zijn omstandigheden haarfijn uitlegt en vervolgens een even haarfijn antwoord verwacht op de vraag wat hem of haar in die omstandigheden te doen staat? Met zekerheid weten wij niets. Zelfs de rechter kan ons nu nog niet vertellen wat hij straks zal oordelen, al is het maar omdat hij daarvoor bij zijn collegae te rade moet gaan.

Dit is niet een tekort van het recht, het is inherent aan het recht. En het maakt ons vak, of wij nu advocaat, notaris, bedrijfsjurist, rechter, wetgevingsjurist of academicus zijn, buitengewoon boeiend.

Dat het bestuursbegrip in beweging is blijkt bijvoorbeeld uit het wetsvoorstel bestuur en toezicht, dat tracht algemene regels te stellen voor het bestuur van alle privaatrechtelijke rechtspersonen. Daartoe wordt onder andere artikel 2:9 BW gewijzigd en wordt de regeling voor het monistisch bestuursmodel veralgemeeniseerd. In zijn Cancun-beschikking heeft de Hoge Raad een nieuwe kijk gegeven op de taak van bestuurders in joint venture verhoudingen: zij worden onder omstandigheden geacht zich in te laten met de aandelenverhoudingen van de joint venture partners. In wanbeleidzaken verwoordt de Ondernemingskamer geregeld nieuwe elementaire beginselen van verantwoord ondernemerschap. De Corporate Governance Code 2016 geeft een nieuwe invulling aan de bestuurstaak. Er is verandering in het denken over de geoorlooftheid van stemovereenkomsten van bestuurders en hun vennootschappelijke werking. De lijst van nieuwe ontwikkelingen is langer dan de ruimte voor deze column.

Interessant is dat onze kijk op rechtsbegrippen mede wordt bepaald door de plaats van waaruit wij ze beziën: ons perspectief op het recht is medebepalend voor ons begrip van het recht. Ik neem een eenvoudig voorbeeld. De taak van de bestuurder ziet er anders uit voor de bedrijfsjurist dan voor de advocaat. Zij hebben oog op – en daarmee vaak: oog voor – andere aspecten. De bedrijfsjurist zit dagelijks naast de bestuurder. Hij is in de eerste plaats betrokken bij het bevorderen van de effectiviteit van het bestuur. Voor hem zijn bijvoorbeeld grote transacties en omgang met geschillen of een deconfiture uitzondering. De advocaat komt de bestuurder juist tegen op dit soort voor hem atypische momenten. Hij ziet vooral gestructureerde besluitvorming in grote transacties of aansprakelijkheidsvragen bij geschil of insolventie. Niet zelden is hun perceptie van wie "de bestuurder"

is en wat deze geacht wordt te doen wezenlijk, of juist subtiel maar wel relevant, anders.

Weer een ander perspectief heeft de academicus. Hij beziet het geheel aan regels voor bestuurders en zal kunnen menen dat dit een afgewogen stelsel van normen biedt waarmee de bestuurstaak voldoende duidelijk is bepaald. De rechter daarentegen komt in aanraking met de bestuurder als hij achteraf moet beoordelen hoe deze had moeten handelen in een inmiddels, maar destijds nog niet, vaststaand feitencomplex. Hij beziet de bestuurder met de last van wijsheid achteraf invulling te geven aan de algemene normen van ons vennootschapsrecht.

Sommige van deze actoren, die tezamen het recht zijn vorm geven, gaan dagelijks met bestuurders om. Anderen doen dat zelden. Sommige van deze actoren hebben veel ervaring met ondernemingen en het ondernemen, anderen weer minder.

Voor de jurist biedt deze verscheidenheid meerwaarde als hij zich bewust is van de invloed van zijn eigen perspectief op zijn perceptie van het recht. Dat dwingt hem kennis te nemen van het perspectief van de ander. De uitspraak dat recht discussie is heeft juist hiermee te maken. Het is verrijkend een norm of casus door de bril van een ander te zien. De betere jurist heeft een kleiner ik.

Dit tijdschrift biedt voor deze ontwikkeling van perspectieven een forum. Zijn auteurs bieden ons hun gezichts- en standpunten en de verwevenheid die daartussen vaak bestaat. Het is een marktplaats voor nieuwe inzichten. Toen de redactie mij ter gelegenheid van mijn afscheid als General Counsel van Akzo Nobel NV vroeg als gastredacteur een themanummer te bezorgen, leek het mij goed juist aandacht te vragen voor dit aspect van het verschillend perspectief op het recht en daarbij het bestuur als onderwerp te nemen. Ik was verheugd toen de auteurs die dit themanummer hebben vormgegeven hun bereidheid toonden verschillende aspecten van het bestuursbegrip vanuit hun standpunt en verantwoordelijkheid te belichten. En ik denk dat zij daarin uitstekend zijn geslaagd.

Claartje Bulten schrijft over het bestuur in besloten verhoudingen. Albert Verdam geeft uitvoerig inzicht in het bestuur van de concernvennootschap, een belangrijk maar onderbelicht onderwerp hetgeen opvallend is gezien het grote aantal concerndochters. Martin van Olffen beziet het voor de praktijk relevante onderwerp van het contracteren over de bestuurstaak en de vragen die daarbij spelen. Fons Leijten belicht een situatie waarmee, zoals hij schrijft, elke bestuurder ooit wordt geconfronteerd, die van het tegenstrijdig belang. Pieter van der Korst gaat in op de veranderende relatie tussen bestuur en aandeelhoudersvergadering. Charlotte Perquin-Deelen belicht het bestuurlijk gedrag en de onderlinge dynamiek in het bestuur en die met de raad van commissarissen. Paul Olden deelt zijn perspectief op en standpunten over de aansprakelijkheid van bestuurders. Zelf geef ik mijn beeld van het bestuur van de beursvennootschap en vraag ik aandacht voor enkele gevolgen van het Nederlands corporate governance model.

Ook het Ondernemingsrecht diner zal dit jaar in het teken staan van het bestuur. Een aantal auteurs zal daar hun bijdrage inleiden en referenten zullen daarop reageren. Een ervaren bestuurder en commissaris geeft zijn visie.

Kortom, het bestuur is in beweging. Rennen!